

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

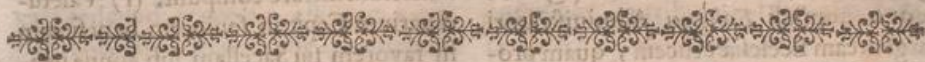
Coloniae, 1740

V. Quod latenter, aut per vim, aut aliàs illicitè introductum est, nullâ debet
stabilitate subsistere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

(1) Simulatio illa externa est publica Sectæ Mahometanæ professio, & exterior à vera fide apostasia, quæ nullo casu, cum sit essentialiter mala, licere potest.

Colligitur ex cap. contra Christianos. 13. de heret. in 6. Ideoque & pœnas Apostatantium à fide incurrit.

REGULA V.

Quod latenter, aut per vim, aut aliàs illicitè introductum est, nullà debet stabilitate subsistere.

QUÆRES. Quis hujus Regulæ sensus est. Quod dolosè, & in occulto, per vim & metum, aut contra prohibitionem juris factum, si non est invalidum, est tamen infirmum. Ratio est: quia dolus, metus, clandestinitas, prohibitio legis in pœnam dispositiones aut contractus non faciunt ipso jure irritos, ita, ut vim, metum, vel dolum passus, si contractui stare velit, pars altera, quæ metum intulit, obligetur. Attamen similes dispositiones infirmæ sunt, & rescindibiles, nec juramento confirmabiles. Valent ergo, nisi juris dispositione ipso facto irritata reperiantur. Quorum exempla sunt: 1mo. Matrimonium clandestinum, aliter quam coram proprio unius contra-

hentium Parocho, aut ex ejus commissione coram Sacerdote, & duobus testibus contractum, ipso facto irritum est & invalidum. Trident. Sess. 24. de reform. matrim. cap. 1. 2do. Matrimonium mortis aut alterius gravis mali metu ad hoc injustè incusso extortum (idem est de spiritali sacrae Professionis matrimonio) ipso jure nullum est. Cap. cum locum. 14. cap. veniens. 15. de sponsal. 3^{tio}. Alienatio rei Ecclesiasticæ immobilis, vel pretiosæ sine consensu Capituli celebrata est invalida. Cap. tua nuper. 8. de his, quæ fiunt à Prælat. Ec. 4to. Sponsalia ex dolo vel metu contracta (idem est de aliis contractibus) sunt quidem valida, sed infirma, & judiciariâ rescindibilia auctoritate.

C A S U S.

Eulogius Ecclesiæ Cathedralis Decanus ad stipulante Imperatore in Episcopum à majore Capituli parte, Seniore & Præposito contradicentibus ele-

ctus. (A) Ditionis Capitularis Administratorem amovit. (B) Capitulo amotioni sese opponente, cum hac conditione Administratorem toleravit, si neptem

ejus in uxorem duceret. (C) Annuenti Administratori dixit: vade, & clam cum nepte mea conjugere, quo factum, ut Administrator coram Parocho & solo germano fratre contraheret. (D) Pro dono nuptiali *Eulogium* Administratori argenteam Ecclesiæ crucem, quam propter operis antiquitatem oderat, cum

hoc tamen onere dedit, ut Ecclesiæ aliam secundum novissimam formam parari curaret. (E) Administratoris filiam consanguineam suam, quia lusca erat, monasterium intrare compulit. (F) Valetudinarium Capituli seniore beneficium in favorem sui Sacellani sub annua pensione resignare coëgit. (G)

R E S O L U T I O.

(A) *Eulogium* à majori parte electum esse non sufficit, siquidem & major & sanior pars ad Episcoporum requiritur electionem. *Cap. quia propter. 42. de elect.* Majorem partem numerus, saniores eligentium constituit auctoritas, hanc habent, qui alios dignitate, ætate & tempore præcedunt. *Cap. dudum. 22. de elect.* Unde ex hoc capite *Eulogii* non tenebat electio. Deinde dubium est, an electio non sit celebrata per abutium sæcularis potestatis; licet enim Imperatori *Eulogium* ad Episcopatum recomendare liceret, si tamen per se, vel per suos electioni interfuit, ut sic eligentes per propriam aut Legati sui præsentiam ad *Eulogium* eligendum cogeret, absque dubio electio facta est per abutium potestatis sæcularis, quæ proinde invalida, & *Eulogium* eidem consentiens ad dignitatem ineligibilis est. *Cap. quisquis. 43. de elect.* Quando autem electio per sæcularis potestatis abutium celebrari dicatur, pulchrè docet *Fagnan. in cit. cap. quisquis. n. 12. & seqq.*

(B) Etiam suppositâ electionis validitate, *Eulogium* nihilominus sine consensu Capituli Administratorem amovere ne-

quibat; Episcopus enim & Capitulares unum corpus suat, ita, ut iste caput, hæc membra existant, non decet autem caput omittis membris, aliorum consilio in suæ Ecclesiæ negotiis uti. *Cap. novit. 4. cap. tua nuper. 8. de his, quæ sunt à Prælat.*

(C) Deficiente Capituli in amotionem Administratoris consensu *Eulogium* eum præfatæ conditionis onere gravare non poterat, quamvis conditio alioquin turpis non esset.

(D) Malè Administrator *Eulogium* intellexit, cujus verba, cum dubia sint, juxta *Regulam secundam* hic in meliorem partem, seu pro valore matrimonii explicanda erant. Unde per *Regulam præsentem* & ordinationem *Trident. supra cit.* matrimonium invalidum est, & nullius roboris, cum substantialiter clandestinum esse non ignoretur.

(E) Rursus impegit contra *Regulam Eulogium* crucem auream propter antiquitatem non odibilem, sed venerabilem & pretiosam donando; Prælati enim omnis alienatio rei immobilis, aut mobilis pretiosæ, quæ, ut loquuntur Canonistæ, servando servari potest, interdicitur

terdicitur *cap. nulli. 5. cap. si quis Presbyterorum. 6. de reb. Eccles. alienand. ca. Apostolicos. 13. caus. 12. q. 2.* Nec relevat impositum Administratori onus novam reddendi crucem; est enim equidem alienatio, quam Episcopus non nisi consulto & consentiente facere potest Capitulo. *Cap. 1. de his, quae sunt à Prælat.*

(F) Et hic offendit Regulam *Eulogius*, eum *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 18.* anathemati subjiciat eos, qui puellam, viduam aut quaecunque mulie-

rem invitam ad ingrediendum monasterium, vel ad habitum suscipiendum cujuscunque Religionis, vel ad emittendam Professionem coegerint, quique consilium, auxilium vel favorem dederint, &c.

(G) Resignatio Canonici senioris in Sacellani Episcopalis favorem ex metu facta invalida est, & Canonieatus taliter resignatus repeti potest. *Cap. Abbas. 2. cap. ad audientiam. 4. de his, quae vi metusve caus.*

REGULA VI.

In ipso causæ initio non est à questionibus inchoandum.

Quæres primo. Quid in præsentī Regulā nomine *questionis* intelligitur?

R. Juxta communioem hujus Regulæ interpretationem *Questio* denotat torturam, quæ ad eruendam veritatem atrocium criminum reis à iudice criminali injungitur, & definiti potest: interrogatio de crimine commisso per tormenta ad eruendam veritatem à legitimo iudice instituta.

Quæres secundo. Quis hujus Regulæ sensus?

R. Judicium criminale à rei tortura non est inchoandum. Ratio est: quia tortura pœna est, tortum infamat, notam civilem & indelebilem incurrit maculam, quod si attem iudicium criminale à questionibus sive tortura inchoaretur,

plures innocentes pœnam & perpetuam paterentur infamiae notam, & calumniatorum panderetur ostium multitudini.

Quæres tertio. Quæ conditiones ad torturam requiruntur?

R. Sequentes: *1ma.* Quod veritas aliter haberi vel indagari nequeat, cum tortura causâ investigandæ veritatis, & in subsidium probationum, reum non convincentium, inferatur. Unde si reus plene convictus crimen inficietur, absque ulteriori tortura, quæ confessionem eliciat, condemnari potest.

2da. Crimen, ad cuius confessionem tortura infertur, atrox esse debet, cui imponenda mortis, vel alia corporis afflictiva pœna, quæ in communi æstimatione